

A Tenger mellék kivételével egész Magyarországon két ivadékban többnyire gyakori, Budapest környékén azonban rendkívül ritka. Az I. ivadék rendszerint kicsiny (35—40 mm.), a II-dik nagyobb (45—50 mm.), szélesebb sávokkal és nagyobb pettyekkel. Erdőszeleken egész nap lomhán, lassan röpköd.

Petéje kúpalakú, alul lapos, zöldszínű. *Hernyója* sárgás barna, feje kéthegyű, hátán 3 pár tüske emelkedik. Kitevelve április—májusig és június—júliusban él *Orobus vernuson* (lednek). *Bábja* zömök, feje kéthegyű.

Előfordul a következő szomszédországokban: Cseh- és Morvaország V—VI. VIII., Salzburg, Karinthia VIII., Galiczia V—VII., Bukovina V—VI. VII—VIII., Románia V—VI, VII—IX., Bulgária V.

Elterjedési köre: Kasantól Törökországig (Ázsiában Indiáig) 56—43 (20)^o és Salzburgtól Koreáig 35—160^o.

Különfélék.

Megeszik-e a madarak a méheket? Erre a kérdésre nézve érdekes és fontos megfigyeléseket tett Csörgéy Titusz 1905. augusztus közepén a kiscsenki erdészlak méhesében. Ezidőtájt tömérdek szürke légykapó (*Muscicapa grisola*) volt a környéken, javarészt átvonulóban, de ezek közül csak egyetlen öreg példány volt a méhes állandó vendége, még pedig délutánokint. Lesőhelye a méhes mellé állított üres Dzierzonkaptár fedele volt. A legközelebbi kaptár lakói alig két arasznyira sűrűgtek a madár előtt, de nem nyúlt ezek után, hanem perczekig is mozdulatlanul figyelve időnkint felrebbent s keresztülrepülve a méhek kavargó tömegén, sokszor a 3-ik—4-ik kaptár előtt vagy épen a méhes tulsó oldalán kapott el egy-egy méhet, melyet azután lesőhelyén eldarabolt és lenyelt. Az egyik áldozat fejét ott találta a szerző a lesőhelyen: hereméh feje volt. Ez megmagyarázta a madár sajátosságos viselkedését. Herére lesett, azért ült perczekig is mozdulatlanul, nem törődve a körülötte nyüzsgő munkásokkal. További bizonyítékokra számítva, a madár lesőhelye körül simára taposta a földet, hogy a lehulló köpetekből mi se menjen veszendőbe. Az ily módon két hét alatt szép számmal egybegyűlő köpetek tisztára méhek alkatrészeiből állottak, még pedig csupa heréből! Az erdész közlése szerint évek óta fészkel a légykapó a méhesben vagy annak közvetlen közelében. Ezidén meg épen négy pár költött ott, de a méhállományban semmi kár se mutatkozott. E mindenesetre döntő erejű tényből s az itt vázolt észleletekből az következik, hogy e madárnak nem lehet a méh a főtápláléka, de még kedvelt csemegéje sem, mert hiszen a sok légykapó közül

csak egyetlen példány látogatta időnként a méhest. Fiait se neveli méhekkel, mert hisz akkor az a négy pár, mely ezidén a méhes környékén fészkel, ugyanez megtehető volna az állományt. Abban, hogy e madár pár lépésnyiről felismeri a munkásnál jóval nagyobb és pohosabb herét, semmi különös sincsen, mert ehhez elég a normális látású emberi szem is. Sokkal fogasabb s nagyon messzire vezető kérdés az: miért fogdossa csakis a herét? Ebben nem vezetheti a fulánktól való félelem, mert ismeretes, hogy e madár olykor darazsat is fog. Még talán legközelebb jár az a föltevés, hogy ezt a szervezeténél fogva fulánk nélküli rovarokra utalt madárfajt a munkás-méhektől a méregzacsó hangyasavának szaga és íze riasztja vissza. Bár e tekintetben az emberi szaglás és ízlés épen nem irányadó. Hisz tudjuk, hogy a bűzös és maró váladékú poloskákat a varjak s más madarak is szívesen eszik. Ez észleletekhez még néhány tanulság fűződik. Először is az, hogy még a gyomortartalmak kétségtelenül pozitív adataiból is csak nagy óvatossággal szabad következtetnünk, míhelyt a madár gazdasági szerepének nem általánosságáról, hanem részletkérdéseiről van szó. Másodszor meg az, hogy a közvetlen megfigyelés és a köpetek egybegyűjtése révén a pozitív adatok egész sorozatára tehetünk szert anélkül, hogy csak egyetlen madarat is fel kellene áldoznunk. Végül pedig, nem szabad minden a méhes körül tartózkodó madarát az első látásra kártétellel gyanúsítanunk. A méhes környékén ugyanis mindig hevernek rovarhullák, megölt herék, a kaptárokba tolakodó sokféle rovar, darazsaktól megölt s csak részben kiszívott munkás-méhek tetemei; a mézszagra lepkek és legyek is gyülekeznek. Ezekért járja a méhes táját a fecske, a czinege s a *Ruticilla phoenicura*, a nélkül, hogy a méhállományban kárt okozna. (Aquila XII. 1905.)

Új lepke-fajváltozatok írt le legközelebb gróf Turati Emil olasz lepkész (Naturalista Siciliano 1905.); ezek közül csak azokat említem fel, a melyek hazánkban is előfordulnak. Ezek a következők: *Aporia Crataegi* L. v. *Augusta*. Szerző azokat a példányokat tekinti törzsalakoknak, melyeken az összes erek kiszélesedés nélkül érik el a külső szegélyt, a felső szárny középsejtjét lezáró harántér pedig egyszerű vonal; ettől eltér a v. *Augusta*, melyen a felső szárny harántere többnyire igeneróteljesen kifejlődött, az összes erek pedig a külső szegély felé kiszélesednek, sőt itt egész kis szürke foltot alkotnak. Hazai példányaink legnagyobb része idetartozik. *Orthosia nitida* F. ab. *Garibaldina*, melynek felső szárnya egyszínű pirosos barna, azaz olyan mint az *O. pistacina* ab. *rubetra* Esp. Egyik példányom (Hunyadból) átmenetet képez, a mennyiben még némi rajzot mutat. *Phasiane clathrata* L. v. *aurata*, melyeknek alapszíne nem fehér, hanem sárga; hazánkban országszerte elég gyakori. *Endotricha flammealis* Schiff. v. *adustalis*. Alapszíne sötét barna (olyan mint *Actenia brunnealis* Tr.) több-kevesebb sárga rajzollattal; található Budapesten és Újpesten; v. *lutealis*, alapszíne egyszínű sárga; ilyen fogtam N. Verőczen. *A. Aigner Lajos.*